

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Kosteikon rakentaminen Karppilansuon entisen turvetuotantoalueen jälkikäyttömuodoksi
Hakemusnumero	905927
Valintakokouksen päivämäärä	
Hakijan virallinen nimi	Kestävä Metsä KER II Ky
Osatoteuttajat	
Toimintalinja	7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi
Erityistavoite	7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Alkamispäivämäärä	5.1.2026
Päättymispäivämäärä	31.5.2027

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Karppilansuo sijaitsee Utajärven kunnassa Pohjois-Pohjanmaalla. Suolla on sijainnut turpeennostoalue, jolle hankkeessa perustetaan jälkikäyttömuodoksi kosteikko. Alue on yhteensä kooltaan noin 60 hehtaaria ja kosteikon alue tulee olemaan noin 40 hehtaaria. Hankkeen perustana toimii valmiina oleva alueen esisuunnitelma. Hankkeen ensimmäinen vaihe on tarkemman toteutussuunnitelman laatiminen alueelle maastomittauksiin perustuen. Toteutussuunnitelman pohjalta laaditaan urakointisopimus. Toteutustöitä valvotaan ja niiden päättymisen jälkeen suoritetaan loppukatselmus. Sidosryhmiä osallistetaan hankkeeseen mahdollisimman aktiivisesti.

Tarve:

Karppilansuon entinen turvetuotantoalue sijaitsee Saviojan valuma-alueella ja sen purkuvedet on johdettu Saviojaa pitkin Utosjokeen. ELY-keskuksen tekemän Saviojan kunnostustarveselvityksen (2025) mukaan Saviojan ekologinen tila on heikentynyt ja Karppilansuo olisi hyvin potentiaalinen JTF-hankekohde, koska ennallistamalla turvetuotantoalue Saviojan rauta- ja kiintoainekuormitusta saataisiin vähennettyä (ELY:n selvitys hakemuksen Liite 3.)

Entisen turvetuotantoalueen valuma-alueelta pyritään hankkeessa johtamaan vesiä mahdollisimman paljon kosteikolle, mikä parantaa kohteen vesiensuojeluvaikutuksia. Lisäksi kosteikon perustaminen tasaa tulvahuippuja, joten sillä tulee olemaan positiivista vaikutusta alueelta lähteviin Saviojaa ympäröiviin alueisiin. Kohteelle muodostuva avovesikosteikko tarjoaa laajan elinympäristön linnuille.

Tavoite:

Hankkeen tavoitteena on rakentaa Karppilansuon entiselle turpeennostoalueelle kosteikko. Tällaisissa elinympäristöissä kasvaa suoluontoon kuuluvia kasveja ja eliöitä, minkä lisäksi linnusto voi käyttää sitä elinympäristönään.

Toimenpiteet:

Hankkeen perustana toimii *Kosteikkomaa*ilman laatima esisuunnitelma. Esisuunnitelman perusteella alue jaetaan kahteen osaan (länsiosa ja itäosa), joita jakaa alueen läpi kulkeva tie. Länsiosalle voidaan perustaa 3 avovetistä osa-alueita, joiden keskiveden korkeudet ovat erilaiset. Itäosalle puolestaan perustetaan 3-4 osa-alueita, joista ainakin 3 on avovesialuetta.

Vaihe 1: Hankkeen ensimmäinen vaihe on tarkemman kosteikon toteutussuunnitelman (Tuotos 1) laatiminen alueelle perustuen maastomittauksiin ja tarkempaan paikkatietotyöhön.

Toteutussuunnitelman perusteella toteutustoimenpiteet kilpailutetaan ja laaditaan tarvittavat sopimus / sopimukset toteuttajan / toteuttajien kanssa. Toteutussuunnitelman tekee kokenut konsultti hakijan valvonnassa. Hakijalla on kokemusta toteutussuunnitelman ja toteutustöiden ohjauksen osalta edellisessä kosteikkohankkeessa Kärsämäellä (Iso-Lamminneva).

Vaihe 2: Toteutustyöt tehdään toteutussuunnitelman perusteella. Tämän osion tuotos ovat kosteikon valmiit rakenteet kuten patopenkereet (Tuotos 2). Toteutustyötä varten tehdään urakkasopimus kokeneen koneurakoitsijan kanssa. Koneurakoitsijan työtä ohjaa hakija tai hänen valtuuttamansa konsultti.

Hankkeen aikana suunnitelmat ja toteutettavat työt dokumentoidaan tarkasti, koska kyseessä on edelleen pilottimainen hanke suhteellisen uudesta aihepiiristä. Toteutussuunnitelmavaiheessa varmistetaan ELY:stä tarvitaanko patorakenteiden rakentamiselle rakentamislupaus. Sidosryhmiä (naapurit ja esimerkiksi paikallinen metsäystyöseura) osallistetaan hankkeeseen mahdollisimman aktiivisesti. Hankkeesta viestitään siihen osallistuvien tahojen sosiaalisen median kanavissa, kirjoitetaan ja julkaistaan 2 blogia ja lopuksi järjestetään webinaariesitys joko omassa kanavassa tai soveltuvassa tilaisuudessa, kuten aiheeseen sopivan toisen hankkeen laajemmassa webinaarissa, jotta yleisöä saadaan mahdollisimman paljon.

Hanketta varten perustetaan ohjausryhmä, joka tukee työn edistymistä ja päätöksentekoa. Hankkeesta kirjoitetaan lopuksi myös loppuraportti, joka julkaistaan sopivassa alustassa (Tuotos 4).

Tulokset

Hankkeen tuloksena ovat ennen kaikkea patopenkereet (alustavasti 7 kpl) ja veden johtamiseen kosteikon eri korkeustasojen välillä tarvittavat uomat ja rakenteet, joiden avulla alueelle muodostuu kosteikko.

Tulokset voidaan laadullisesti todentaa ja määrällisesti mitata toteamalla alueen pinta-ala, vedenpinnan nousu kohdealueella, sekä kasvillisuuden olemassaolo.

Hankkeen indikaattorit yht.:

- 20 ha (NO07) Turvetuotannosta vapautuneen, ennallistetun alueen pinta-ala,
- 60 ha (RCO38) Tuen piiriin kuuluvan kunnostetun ja jälkikäyttöön otetun maaperän pinta-ala

Kustannusarvion tiivistelmä kehittäminen

	Yhteensä €
1 Palkkakustannukset	0
2 Matkakustannukset	768
3 Ostopalvelut	10 000
4 Muut kustannukset	9 000
Flat rate 7 % kehittäminen	1 384
5 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0
Nettokustannusarvio yhteensä	21 152

Kustannusarvion tiivistelmä investointi

	Yhteensä €
1 Investoinnit	107 000
Flat rate 1,5 % investointi	1 605
2 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0
Nettokustannusarvio yhteensä	108 605

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	90 800	69,98
2 Omarahoitus: Yksityinen rahoitus	38 957	30,02
3 Kuntarahoitus	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	129 757	100,00

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	90 800	69,98
2 Omarahoitus: Yksityinen rahoitus	38 957	30,02
3 Kuntarahoitus	0	0
4 Muu julkinen rahoitus	0	0
5 Yksityinen rahoitus	0	0
Rahoitussuunnitelma yhteensä	129 757	100,00

Rahoittajan arvio hankkeesta

Lisätietoja:

Hakemuksessa esitetyt toimenpiteet/tuotokset pohjautuvat Kosteikkomaailma Juha Siekkisen laatimaan alueen yleispiirteiseen esisuunnitelmaan (hakemuksen liite 1).

Hankesuunnitelma on kokonaisuutenaan hyvin tiiviisti kirjoitettu ja keskeisiä asioita on tuotu esiin siellä ja täällä (esim. ilmastovaikutukset kohdassa on esitetty toteutustapaan kiinteästi liittyvää informaatiota, joka olisi syytä nostaa toimenpiteet kohtaan suunnittelua ja toteutusta ohjaavaksi tavoitteeksi ->

Turvetuotantoalueiden jatkokäyttö voi mahdollistaa esim. tuotantoaluetta ympäröivien alueiden, kuten

metsätalousalueiden, vesien johtamisen suonpohjalle. Tätä kautta voidaan alueellisesti vaikuttaa tulvahuippujen tasaamiseen. Samanaikaisesti suonpohjille voidaan myös varastoida vettä. Näin voidaan osittain hallita ilmastonmuutoksesta aiheutuvien sään ääri-ilmiöiden vaikutuksia valuma-alueella. <- eli metsäojitettujen alueiden valumavesien ohjaaminen ennallistettaville alueille ravinteiden pidättämiseksi. Vesistönäkökulmasta tämä on tärkeää ja sen tulisi pysyä suunnitteluvaiheessa selkeästi esillä ja tarvittaessa jopa ohjata suunnittelua (pyritään saamaan valuma-alueen vesiä kosteikolle ja huuhtoutuvan hiekan vähentämiseksi mahdollisesti allasrakenteet tai allasosiot jo ennen kosteikkoa).

Hakijalle toimitetut asiantuntijoiden kommentit:

- Kaakkoiskulman tuhkaamistarpeen tarkistus (eli ovatko pohjat jo tarvittavissa määrin luontaisesti kasvittuneet mahdollista veden nostoa ajatellen).
- Hakemuksessa mainittu ympäristövaikutusten seuranta ja arviointi olisi tärkeää saada toteutumaan/ järjestää myös hankkeen jälkeen mm. alueen pohjamaan eroosioherkkyyden vuoksi (esim. siten, että otettaisiin pari kertaa suunnitteluvaiheen aikana ennen-tilanteen näytteet, jos ja kun itse hankkeen kesto ei mahdollista pidempiaikaista seurantaa). Ts. hankkeeseen olisi syytä sisällyttää vaikutusten seurantaa ennen ja jälkeen kosteikon perustamistoimien, jo senkin vuoksi, jotta hankkeen tuloksia ja kokemuksia voidaan esitetyllä mukaisesti hyödyntää tulevaisuuden ennallistamisprojekteissa.
- Tiedoksi; Karppilansuon itä-kaakkoispuolelle sijoittuu Turveruukin Latvasuo, jonka eteläpuolelle sijoittuu kaksi lähdealuetta; läntinen ja itäinen. Läntiseltä lähdealueelta on matkaa Karppilansuon kaakkoisosan reunaan vajaa 600 metriä. Lähdealueiden yläpuolelle sijoittuu Sarvikankaan pohjavesialue.
- Hakijan tulee toimittaa Karppilansuon jatkokäyttösuunnitelmat ELY-keskukselle (myöhemmin LVV:lle) vesilain mukaisen luvan tarpeen arviointia ja luonto- ja alueidenkäyttö -yksikön kannanottoa varten hyvissä ajoin ennen toteutukseen ryhtymistä. Tämä on normaali menettely ja oli jo hakijalla tiedossa, mutta muistutus vielä.

Hankkeessa rakennetaan turvetuotannosta poistuneelle alueelle kosteikko, jonka tavoitteena on pienentää alueen kasvihuonekaasupäästöjä ja vesistövaikutuksia sekä lisätä alueen monimuotoisuutta. Toimenpiteellä nopeutetaan alueen luontaisia kehitystä. Vesien ohjaaminen ja kosteikkojen perustaminen entiselle turvetuotantoalueelle vähentää alapuoliseen vesistöön päätyvän kiintoaineen ja ravinteiden määrää, ja näin parantaa kalastollisesti arvokkaan Saviojan ja Utosjoen tilaa.

Hankealue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa lähellä ekologisen verkoston ydinaluetta. Hanke tukee ekologisten yhteyksien säilyttämistä suojelualueiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä.

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue ja rakennepolitiikan ohjelma-asiakirjan TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja erityistavoitteen 7.1. Turpeesta luopuminen mukainen ja toteuttaa Pohjois-Pohjanmaan maakunnan JTF - siirtymäsuunnitelmaa. Hanke täyttää yleiset valintakriteerit ja sai erityistavoitekohtaisista valintakriteereistä riittävästi (yli puolet 12,5/24 p) tullakseen rahoitettavaksi.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EU- ja hankerahoituksen työryhmä (kirjallinen menettely 11/2025 ja
aiemman version arviointikokous 8.5.2025)
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 25.11. 2025
Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 24.3.2026

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä